

SLOVENSKI VESTNIK

Celovec • četrtek • 22. april 1999   številka 16 (3010) • letnik 54 • cena 10 šil. • 0,73 evra

Dialogu znotraj in zunaj manjšine ni alternative

To je glavna izpoved seje ZSO, ki jo je imela preteklo sredo skupaj s predstavniki vključenih organizacij. Na podlagi poročila predsednika ZSO dr. Marjana Sturma so odbornice in odborniki soglasno potrdili politiko ZSO in njenega predsednika. Odločno so zavrnili napade na predsednika ZSO in ponovno izpostavili potrebo po koordinacijskem odboru koroških Slovencev. Odbornice in odborniki so izvršni odbor ZSO zadolžili, da ponovno povzame pobudo in skliče vse zainteresirane organizacije na sejo koordinacijskega odbora, na katerem naj bi se razpravljalo o situaciji, ki je nastala po deželnozborskih volitvah.

Odbornice in odborniki so tudi odobrili (z enim vzdržanim glasom) sklep sosveta glede finančne podpore za ZSO. Ugotovljeno je bilo, da je ta korak narokovala finančna situacija ZSO. Zaradi tega ZSO ne bo dobila v celoti več podpore. Odbornice in odborniki ZSO in vključenih organizacij so tudi obsodili poročanje nekega slovenskega tednika, ki je v zadnjih številkah skušal ustvariti atmosfero linča zoper predsednika ZSO.

ZSO bo še naprej vodila politiko dialoga znotraj manjšine in konstruktivno sodelovala v sosvetu za slovensko narodno skupnost pri Uradu zveznega kanclerja. Zato bo ZSO pozvala Urad zveznega kanclerja, da nemudoma preveri, ali želijo člani sosveta iz vrst NSKS sodelovati v njem. V primeru da ne, naj bi urad takoj sprožil postopek za ponovno imenovanje novih članov za sosvet. Sosvet kot organ dialoga in svetovanja naj bi opravljal svojo funkcijo, tisti, ki pa ne želijo sodelovati v njem, imajo vso pravico, da sodelovanje tudi odklonijo. Za ta primer so zakonske osnove jasne.

Seja odborov ZSO skupaj s predstavniki vključenih organizacij je potekala v konstruktivnem vzdušju.

POMOČ VESTNIKU

Vsem darovalcem pomoči se pristrčno zahvaljujemo, ostalim pa se priporočamo. Položnice so na vseh posojilnicah. Naslov: Posojilnica-Bank Bilčovs, konto številka: 31.064.837 – BLZ 39101.

Predstavniki vseh osrednjih političnih in kulturnih organizacij so se pretekli četrtek seznanili s stanjem gradnje kulturnega doma v Pliberku

PREBLIŠK

■ *Doživeti eno samo raketo ali rušilno bombo v tej balkanski moritji je za normalnega človeka že dovolj, da ga pretrese, da vztrepete, da se vanj naseli neka grozna tesnoba. Ena noč je dovolj, da se je zapomniš za vse življenje. Le kako more biti ljudem po 28, 30, ... nočeh?*

Ta »humanitarna pomoč« je grozljiva tako za ene kot za druge. Ne bi hotel obeh narodov postavljati v isto vrsto niti razsojati, kateri je bolj kriv za tragedijo, a tudi bežeči Albanci se morajo pred bombami skrivati po jamah, za stavbami, po džamijah.

Toda Albanci vsaj bežijo in lahko pričakujejo pomoč v sosednjih deželah. Srbi pa take

pomoči ne morejo pričakovati. Po mednarodnem zahodnem mnenju so krivi za vse.

Mostovi so porušeni, tovarne prav tako, dela je čedalje manj, žrtev vse več. Agonija torej. Srbsko dušo, ki ni hotela podpisati ponižujočega

Ubijanje duše

dokumenta zahodnega zavezništva, je treba spremeniti, jo ubiti. Šele tedaj, tako misli zahodni svet, bo to ljudstvo vodljivo. Bolj verjetno pa je, da bo v njem nastalo trajno sovraštvo do vsega zahodnega, kar pa je za mir, mednarodno sodelovanje in prijateljsko pogubno.

J. R.

Predsednik zveznega parlamenta dr. Heinz Fischer in založba Drava

vabita na predstavitev knjige

Andreja Kokota

»Das Kind, das ich war«

(prevod knjige

»Ko zori spomin«),

v ponedeljek, 26. aprila 1999

ob 17. uri v sprejemnem

salonu stavbe parlamenta,

Dunaj I, Karl Renner-Ring 3.

Vstopnice prejmete pri Dravi.

Pliberški kulturni dom mora predložiti seriozni finančni koncept

Pretekli petek je na pobudo predsednika sosveta dr. Marjana Sturma prišlo do razgovora med predstavniki Društva Kulturni dom iz Pliberka ter predstavnico Urada zveznega kanclerja, pristojno za avstrijske narodne skupnosti, mag. dr. Achleitnerjevo.

Vsebina razgovora so bili zapleti okoli avstrijskega dela financiranja kulturnega doma. Dr. Achleitnerjeva je ugotovila, da so Uradu zveznega kanclerja predložene podlage glede finančnega koncepta kulturnega doma neresne in da na podlagi takega koncepta Urad zveznega kanclerja niti šilinga ne more več odobriti za kulturni dom v Pliberku. Stavlja se celo vprašanje, ali ne bo prisiljena zahtevati povrnitev že izplačane podpore. Nadalje je dejala, da četudi bi sosvet za leto 1999 še priporočil nadaljnjo podporo, urad takemu priporočilu ne bi sledil.

Predsednik sosveta dr. Marjan Sturm je zahteval od predstavnikov Društva Kulturni dom, da končno predložijo seriozni finančni koncept, ker le na tej podlagi bo mogoče projekt tudi dokončati. Predlagal je, da v roku dveh do treh tednov predložijo detajliran fi-

nančni koncept z vsemi številkami, ki so za to potrebne in na podlagi tega bo prišlo do ponovnega razgovora z dr. Achleitnerjevo, na katerem naj bi našli rešitve za dokončanje projekta. dr. Sturm je ostro obsodil vse poskuse »spolitiziranja projekta«, ki so šli tako daleč, da so nekateri celo zahtevali njegov odstop kot predsednika sosveta. To je neresno, če se skuša na tak način podpreti projekt, ki finančno ni dodelan, je še dejal dr. Sturm.

Predstavniki Društva Kulturni dom so se s predlogom predsednika sosveta dr. Sturma strinjali in obljubili, da bodo v domeni roka predložili izčrpen in dodelan finančni koncept.

Predstavnica Urada zveznega kanclerja je še dodala, da bo na podlagi neoporečnega opisa projekta z vsemi ustreznimi številkami pomagala razrešiti nastalo zagato.

Predsednik sosveta dr. Sturm je za Slovenski vestnik dejal, »da je treba kulturni dom dokončati. Seveda pa je nesprejemljivo, da so nekateri skušali projekt spolitizirati in ga graditi na račun drugih obstoječih struktur slovenske manjšine na Koroškem«.

Kulturni teden koroških Slovencev v Wolfsbergu

Ponedeljek, 26. 4. 1999, 19.30

Prireditveni center – otvoritev kulturnega tedna, glasbeni okvir: Glasbena šola Celovec in Musikschule Wolfsberg. Nato otvoritev razstave del bratov Čertov – glasba: Kvartet bratov Smrtnik. Razstava del bratov Čertov je odprta do 14. 5. '99, po–pe 8.00–18.00

Torek, 27. 4. 1999, 19.30

Mestna knjižnica: literarni večer – bereta Fabjan Hafner in Wilhelm Kuehs

Sreda, 28. 4. 1999, 19.30

Mestna hiša – Slavnostna dvorana: koncert klasične glasbe: Andreja Wuzella-Močilnik (klavir), Margit Gastrager (klavir), Kristijan Filipič (prečna flavta), Gabriel Lipuš (bariton)

Ponedeljek, 3. 5. 1999, 19.30

Grad Silberberg: Orig. Nachbarn Duo (Peter Raab (simfoneta) in Rolf Holub (tenorski rog) – »Das Dreiviertelprogramm«

Torek, 4. 5. 1999, 19.30

Mestna hiša – Slavnostna dvorana: zborovski koncert: sodelujejo: Oktet Suha, zbor AGV Frantschach, zbor Singkreis Wolfsberg, Mešani pevski zbor Radiše

Organizatorji so letošnji kulturni teden še posebej popestrili:

■ vabilo na prireditve so likovno oblikovali bratje Čertov

■ posebna pozornost je posvečena mladim glasbenikom, pisateljem in gledališčnikom

■ na zaključnem koncertu bodo nastopali pobrateni zbori iz Labotske doline in dvojezičnega ozemlja. V soglasju z zamislijo Kulturnega tedna koroških Slovencev, da se vezi še bolj poglobijo.

KOMENTAR

Kot zgodovinar dobro vem, da se iz preteklosti nič ne naučimo. Stari Rimljani so bili prepričani, da je nasprotje treba deliti in potem je lahko vladati.

Osrednji organizaciji koroških Slovencev sta trenutno tudi razčepljeni v vprašanju kulturnega doma v Pliberku. Starih Rimljanov ni več, a marsikdo se kljub temu veseli.

Prepričan sem, da je gradnja pliberškega doma največja privatna iniciativa zadnjih let.

Že iz tega vidika jo je treba brez vsake zvijače podpirati. Društvo »Kulturni dom« še vedno čaka na obljubljeni podporo sosveta oz. Urada zveznega kanclerja na Dunaju. Prav tako čaka na obljubljeni finančno podporo za športno dvorano od koroške deželne vlade.

Vsak pameten človek v deželi pa čaka na to, da bi se nesmiselna polemika o kulturnem domu le končala

Projekt je na svetu. Spособnih ljudi za uresničitev je zadosti.

Divide et impera!

Italijani imajo lep pregovor: »Non si cambiano i cavalli in mezzo al guado« (Konjev ne preprežeš sredi plitvine v reki).

Tako blizu cilja naj se vsak trudi, da bo dom hitro končan. Potem pa lahko pri otvoritvi spet vsi sedijo v prvi vrsti, posebno še tisti, ki trenutno v ozadju še nasprotujejo.

Mag. Raimund Gril

BOROVlje

Podpora za večjezični otroški vrtec

Občinski odbor je z večinskim sklepom sprejel pobudo, da občina zaprosi deželne občinskega referenta za posebno podporo za večjezični otroški vrtec v Borovljah. Izhodišče za to je bil dogovor pred ustanovitvijo otroškega vrtca, ki so ga na pobudo pred-

sednika sosveta dr. Marjana Sturma sprejeli občina, dežela in Urad zveznega kanclerja. Vsaka stran naj bi prispevala tretjino za izgradnjo infrastrukture. Občina in Urad zveznega kanclerja so svojo obveznost izpolnili, zdaj pa bo tudi dežela primaknila svoj delež. Do te rešitve je prišlo na podlagi razgovora, na katerem so sodelovali namestnik deželne direktorja ddr. Anderwald, župan dr. Krainer, predsednik sosveta dr. Marjan Sturm in dr. Müller iz biroja bivšega deželne občinskega referenta dr. Hallerja.

DOBRLA VAS

Iniciativa za večjezični otroški vrtec

V Dobrli vasi se starši že dolga leta trudijo za dvo- in večjezično otroško varstvo. Pretekli petek sta se v Dobrli vasi mudila predsednik sosveta dr. Marjan Sturm in predstavnica Urada zveznega kanclerja, pristojna za avstrijske narodne skupnosti,

mag. dr. Achleitnerjeva. Imela je razgovor z županom Pfeiferjem in nato tudi z iniciativo, ki želi izgraditi večjezični otroški vrtec v farovškem skednju. V ta namen ga iniciativa želi tudi pregraditi. Razgovor je bil zelo koristen, ker si je Achleitnerjeva ustvarila konkretno sliko o situaciji v Dobrli vasi. Na podlagi tega obiska bo predsednik dr. Sturm iniciiral še en skupen pogovor med županom in iniciativo, na katerem naj bi prišlo do konstruktivne rešitve tega vprašanja. -an

CELOVEC

Demokracija '99 vložila pritožbo

Koroške deželnozborske volitve letos marca niso bile v skladu z načeli proporcionalnega volilnega reda, je prejšnji teden izjavil predsednik koroških Zelenih Michael Johann. Zato je Demokracija 99 te dni vložila napovedano pritožbo na Ustavno sodišče. Združenje je na volitvah sicer doseglo 13.056 glasov, kar pa bi brez osporavane 8- do 11-odstotne zapreke za osnovni

mandat lahko še vedno pomenilo en mandat, ugotavlja združenje. Cilj njihove pritožbe je znižanje števila potrebnih glasov za osvojitve osnovnega mandata na 4 %, kar bi omogočilo čimprejšnje nove volitve. Andrej Wakounig (EL) meni, da je koroški volilni red reklama za velike stranke. Po njegovem so volitve pokazale, da mnogo simpatizerjev manjših strank voli velike stranke, ker nočejo, da bi s svojim glasom posredno pomagali »nikakor ne zaželeni stranki«. Wakounig je zahteval tako reformo volilnega reda, ki bi bila naklonjena manjšini. -red

PLIBERK

Kako naprej s kulturnim domom?

Temu vprašanju je bil posvečen kar množično obiskan sestanek pretekli četrtek zvečer v gostilni Dom v nedograjenem pliberškem kulturnem domu. Do njega je prišlo po potezi dr. Marjana Sturma, ki je kot predsednik Zveze slovenskih organizacij in sosveta za slovensko narodno skupnost pri Uradu zveznega kanclerja preusmeril 2 milijona šilingov, ki naj bi jih kulturni dom prejel namesto

predvsem blagajnik društva Jurij Mandl ter predsednik koroške Enotne liste Andrej Wakounig, so predsedniku sosveta in ZSO Marjanu Sturmu očitali vsaj nekorektnost. Med drugim je bilo slišati tudi zahteve po njegovem odstopu in da mora Zveza slovenskih organizacij Društvu Kulturni dom vrniti dva milijona, kot da mu ju je ukradla.

Sturmova razlaga, da je bila ZSO z ozirom na hudo prikraj-

je tudi izkazalo, da pliberško (slovensko) gospodarstvo zaradi raznih obveznosti v zvezi z izpadi v celovški centrali ni moglo izpolniti svoje tretjinske finančne obljube.

Kar precej hude krvi je bilo prelite, dokaj žolčna je bila razprava, precej govora je bilo o finalnem predračunu, ki da je nepregleden in tudi neresen, nazadnje pa so tako predsednik ZSO Sturm kot predsednik

Z vroče, polemične in na koncu celo konstruktivne debate v Pliberku

ZSO iz Slovenije. Te raznovrstne kombinacije, predvsem pa molčanje Slovenije na usklajeni predlog za financiranje osrednjih organizacij koroških Slovencev najbrž poznamo in ga ni treba ponavljati.

Predsednik Društva Kulturni dom Fric Kumer je vse navzoče (okrog trideset), popeljal po domu, pokazal športno dvorano, ki že izpolnjuje svoj namen, na balkonu kulturne dvorane pa tudi spregovoril o težavah, s katerimi se odbor srečuje ob poraslih stroških gradnje. Ob tem je dejal, da brez zagotovila narodnostnega sosveta in R. Slovenije, da bosta prispevala po eno tretjino stroškov, gradnje doma ne bi začeli.

Tumorno in dokaj napeto vzdušje se je nadaljevalo na nadaljnjih pogovorih. Nekateri člani,

šansnost finančnih pomoči iz Slovenije v zadnjih letih to prisiljena storiti, ker je bila v svojem delovanju resno ogrožena, najprej sploh ni zelegla. Nobene solidarnosti! Organizacije koroških Slovencev da naj kar propadejo, zaprejo, saj da od njih ni nobene koristi. Take in še hujše besede so bile izrečene na sestanku.

Šele po nekaj časa so se bili razpravljalci pripravjeni pogovarjati tudi o dodelanosti in ekonomičnosti proračuna kulturnega doma, katerega proračun je v času gradnje narasel z 20 na 44 milijonov šilingov. Seveda po njihovem mnenju za to največjo krivdo nosi športna dvorana, za katero so bila sredstva (Ausserwinkler) obljubljena, nikoli pa ne nakazana. V zvezi s financiranjem se

Slovenske prosvetne zveze dr. Gustav Brumnik in tajnik dr. Janko Malle zagotovili, da gradnjo doma še vedno podpirajo, a se bo za njeno dokončanje treba zavzeti v odprtih pogovorih in solidarnostnem ter kosenzualnem iskanju rešitve.

Pogovori so se nadaljevali tudi naslednji dan, ko je Pliberk obiskala dr. Achleitnerjeva iz Urada zveznega kanclerja na Dunaju in se z društveniki v prisotnosti Marjana Sturma dogovorila o nadaljnjih konkretnih korakih.

Pliberški sestanek je pokazal dokaj globoko razklanost v narodni skupnosti ter različna pojmovanja solidarnosti in potrebnosti osrednjih narodnostnih organizacij. Žal!

J. R.

BRUSELJ

Ustvarjalnost koroških Slovencev

Slovenija je multimedialno razstavo »Interakcije«, še zlasti zaradi angažmaja veleposlanika Jaše Zlobca, močno podpirala. Uspeh »Interakcij« naj bi bil Sloveniji v pobudo, da v institucionalni mnogolikosti slovenske narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem ne vidi oviro, ampak zgodovinsko zraščeno realnost, s katero je v pluralistični družbi mogoče zelo uspešno delovati, če se upošteva nekaj skupnih načel.

Povsem v smislu avstrijskega socialnega partnerstva, ki je razvojni model na evropski ravni, bo morala namreč Slovenija, ko bo nekoč polnopravna članica Evropske unije, po eni strani sama upoštevati in živeti s svojim političnim pluralizmom, po drugi strani pa se bo morala Slovenija z svojimi mnogolikimi interesnimi skupinami vnašati v evropski diskurz, ga sooblikovati in zastopati specifične, legitimne interese. To velja še zlasti za delovanje z omejenim številom članov v Evropskem parlamentu (in njegovih 23 odborih, 8 poslanskih skupinah).

Evropski parlament je najvišja demokratično legitimirana

ustanova z izredno obsežnimi zakonodajnimi, proračunskimi in političnimi kompetencami v Evropi z neposrednim vplivom na države članice in države kandidatke za pristop k zvezi petnajsterici.

Vrednost Evropske unije in demokracija živita še posebej od ukvarjanja z drugačnostjo, od aktivnega angažmaja in sooblikovanja. Saj demokracija ni enosmernica, še zlasti takrat, ko imajo realno lobistične interese skupine in gospodarstvo posebno težo ter osnovne svobodščine strukturno vplivajo na razvojne možnosti »manjšin«. Interakcije pa so majhen prispevek k tej mnogolikosti.

Bojan-Ilija Sturm-Šnabl

57 LET IZSELITVE KOROŠKIH SLOVENCEV

Spomini bledijo, a pozabiti ne moremo

Preteklo soboto je Zveza slovenskih izseljencev (ZSI) ob obletnici izseljenstva v aprilu 1942 vabila na večer z naslovom »Priče časa pripovedujejo o preganjanju koroških Slovencev«. V nabito polni dvorani k & k centra v Šentjanžu so se zbrali domačini in okolišani, med njimi je bilo videti tudi precej mlajših obrazov, da prisluhnejo pričam, kako so osebno

in prepovedanih političnih strank. Zelo aktiven in sposoben je bil njen poslovodja Alois Maier-Kaibitsch, ki je že jeseni l. 1938 s pomočjo široke mreže zaupnikov, med katerimi je bilo mnogo učiteljev, krajevnih vodij NSDAP, krajevnih kmečkih vodij in županov, začel zbirati podatke in sestavljati sezname za izselitev. Na dnevnem redu je bilo nasilje proti koroškim Slovincem in aretacije. Na plakatih je bila vidna parola »Kärntner sprich deutsch«. S pripravami na pregon so potem nadaljevali nacistični uradi, ki so bili pod Kaibitschevim neposrednim vodstvom.

Nepripravljeni na pregon

Odločitev o izseljevanju je bila ukaz št. 46/1 rajhovskega komisarja za utrditev nemštva o naselitvi Kanalčanov in izselitvi koroških Slovencev z dne 25. 8. 1941. V točki 3 piše: »Die Betriebe der etwa 200 slovenischen Familien dieses Gebietes, die als volks- und staatsfeindlich bekannt sind, sind zur Besetzung mit Kanaltalern heranzuziehen...« Dne 11. aprila 1942 je bilo napisano povelje o izselitvi Slovencev iz Koroške. Nekaj dni navrh je postalo etnično čiščenje kruta resnica. Po spominih Franca Černuta, Franca Resmana in Jožeta Partla se je križeva pot izgnancev pričela povsem nepripravljeno. Policaji so prišli z ukazom ob pol šestih zjutraj na Resmanovo domačijo, na kateri je živelo 12 oseb na kajži z 20 ha zemlje. »Mi smo še vsi spali«. Babica, ki je bila stara nad 80 let, se je kot prva uprla z besedami »Jaz ne grem nikamor.« »Das Haus muß frei sein,« ji je odgovoril policaj. Isto grozljivo podobo je doživel tedaj petletni Jože Partl

iz Podjune, ki je moral s starši zapustiti ljubljani dom. »Jokali smo se ...« »In einer halben Stunde müssen sie weg,« so poveljevali policaji. Jokaje in obupani so morali spokati nekaj življenjskih potrebščin in zapustiti dom.

Zbirno taborišče Žrelec

14. in 15. aprila je poseben policijski oddelek s pomočjo do-

Transporta 15. in 16. aprila 1942 v notranjost rajha sta zajela 917 oseb. Za ta krog ljudi se je v zbirnem taborišču Žrelec začela pot v pregnanstvo, ki je trajalo več kot tri leta. V taboriščih so izseljeni prejeli odločbe o razlastitvi. Neizbrisno so se vtisnila v spomin slovenskih pregnancev imena taborišč: Hesselberg, Frauenaarach, Rehnitz (družini Wieser in Olip),

move, so jih našli deloma opustošene, ponekod pa so bivali na njih še nemški naseljenci.

Razstava

Poleg pripovedovanja preživelih prič so se udeleženci lahko ogledali razstavo o izseljenstvu, ki jo je pripravil Rado Janežič. Na 13 panojih je dokumentiral zgodovino izseljevanja s fotokopijami originalnih doku-

Mladotletna Julija je brala iz spominov svojega izseljenega deda Andreja Kokota

doživele pregon 14. in 15. aprila 1942. Kot prič časa so pripovedovali: Ana Gasser, Franc Resman, predsednik SZI Jože Partl, Franci Černut, Hanzi Weiss, Matevž Wieser in Andrej Kokot

Anšlus

Na Koroškem je bilo v primerjavi z drugimi zveznimi deželami veliko več pristašev in funkcionarjev NSDAP, ki so se večinoma rekrutirali iz nemškonacionalnega Heimatbunda

Z leve: Avtor razstave Rado Janežič, Angela Ogris-Martić, Janko Tišler, Lojzka Boštjancić in Hanzi Ogris

mačih varnostnih organov začel s pregonom izbranih in jih vozil s kamioni v zbirno taborišče Žrelec (danes tam stoji tovarna Philips) pri Celovcu.

Prvi seznam je za izselitev predvideval 1.220 oseb. Od teh so jih 123 črtali s seznama, 22 oseb ni bilo doma ali pa so pobegnili. Skupno je bilo v zbirno taborišče prepeljanih 1.075 oseb. Iz tega taborišča so potem odpustili še 158 oseb. Ostale so registrirali s številkami in jih vpisali v transportne liste.

Rettenbach (družini Kokot, Kunčič in Tusch) in druga.

Vrnitev

Po končani drugi svetovni vojni so se odprla peklenska vrata taborišč in posamezne skupine, družine so se z nepopisnim veseljem odpravile na pot v domovino. Žal pa jih je domovina sprejela hladno. 16. oziroma 17. aprila 1945 so hoteli slovenske pregnance iz Beljaka celo poslati nazaj v rajh. Ko so se pregnanci končno le vrnili na do-

mentov in s slikovnim materialom. Razstava je na ogled še do konca aprila.

Literatura: Narodu in državi sovražni. Pregon koroških Slovencev 1942. Založba Drava, Celovec 1992 – 504 šil.

Po sledovih... Pričevanja koroških Slovencev. Založba Drava, Celovec 1991

Knjigi lahko kupite v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu.

M. Š.

O tem, kaj se na Kosovu in drugod po Jugoslaviji res dogaja, izve mednarodna javnost malo. Tako s strani Nata kakor tudi ZR Jugoslavije. Kar javnosti in medijem ostane, je širok spekter možnih interpretacij, domnev in sumničenj ter prikazovanje posledic vojne zunaj Jugoslavije: begunci, taborišča, humanitarna pomoč, bojzani sosednjih držav, demonstracije za in proti vojni itd.

Pogodba, ki je Jugoslavija ni hotela podpisati

Tudi utemeljitvam, zakaj ni bilo nobene poti mimo vojne, javnost pri nas lahko le verjame ali pa tudi ne. Dejstvo je, da Jugoslavija ni bila pripravljena podpisati vojaškega dela pogodbe iz Rambouilleta in da je zveza Nato v tem videla dovolj tehten razlog za napad na Jugoslavijo. Kaj v tej pogodbi vse

piše, pa komaj kdo ve. Tu objavljamo nekaj izvlečkov iz osnutka pogodbe, ki se tičejo zahtevanih Natovih kompetenc. Gre za dodatek B, kjer je govor o statusu multinacionalne vojaške sile. Celotno besedilo najdete v angleškem jeziku v internetu: <http://www.balkanaction.org./pubs/kia299.html>

6. a. Nato je deležna imunitete zoper vse pravne postopke, civilne, administrativne, kazenske.
b. Osebe, ki pripadajo Natu, so v vseh okoliščinah in ob vsakem času deležne imunitete pred pravosodnimi organi konfliktnih strank, glede vseh civilnih, upravnih, kazenskih ali disciplinarnih prekrškov, ki jih mogoče zagrešijo v Zvezni republiki Jugoslaviji.

8. Nato-osebje naj se lahko giblje s svojimi vozili, ladjami, letali in svojo celotno opremo svobodno in neovirano ter brez omejitev dostopa znotraj celotne Zvezne republike Jugoslavije, vključno zračnega prostora in teritorialnih voda.

To vključuje – ni pa samo omejeno na – pravico do gradnje taborišč, izvajanje manevrov in pravico do uporabe vseh regij ali ustanov, ki so potrebne za preskrbo, trening in operacije na terenu.

10. Upravni organi Zvezne republike Jugoslavije naj podprejo z vsemi primernimi sredstvi in prioritarno vse transporte osebja, vozil, ladij, letal, opreme ali preskrbo v začnem prostoru, preko pristanišč, cest ali letališč.

Vojna v Jugoslaviji

Zvezi Nato se ne sme zaračunati stroškov za vzlete, pristanke ali navigacijo letal v zračnem prostoru.

Prav tako se ne smejo izterjevati carine, takse ali drugi stroški za uporabo pristanišč Natovih ladij.

Vozila, ladje ali letala, ki se uporabljajo v sklopu operacije Nata, niso podrejena nobeni obvezi za dovoljenja, registraciji ali komercialnemu zavarovanju.

25. Predpisi v tem dodatku naj ostanejo v veljavi do konca operacije ali dokler se stranki in Nato ne dogovorijo drugače.

Več tisoč ljudi – več kot pri vseh shodih doslej v tem mestecu – je preteklo soboto pred Natovim oporiščem v Avianu zahtevalo konec zračnih napadov na Jugoslavijo. Na demonstracijo so pozvali italijanski komunisti-prenovitelji, udeležile pa so se je tudi delegacije levih političnih strank iz Madžarske, Hrvaške in Avstrije. Foto: MM

ZBORNİK S SIMPOZIJA O JANKU MESSNERJU

1

PIŠE ŽELJKO KUMAR

Vsebina je oblika

Knjigo je avtor posvetil prof. Hansu Staudacherju v hvaležnosti za njegovo solidarnost – ne samo z Nikaragvo.

Zbornik začenja krajše besedilo izdajatelja, v katerem nas obvešča o poteku simpozija ob 75-letnici koroškega avtorja Janka Messnerja. Priredili so ga Inštitut za občo in primerjalno književnost celovške univerze, Raziskovalni inštitut Roberta Musila celovške univeze in Društvo arhiv Roberta Musila v Celovcu. Prvi večer so oblikovali umetniki in prijatelji Janka Messnerja. Drugi večer je bil namenjen znanstvenim raziskavam o njegovih trijezični literaturi. Poleg znanstvenih prispevkov simpozija zbornik objavlja tudi dokumentacijo o avtorjevi publicistiki. Sledi spremna beseda dr. Mihaela Ausserwinklerja, bivšega prvega namestnika deželnega glavarja Koroške, ki meni, da je rojstni dan prof. Janka Messnerja pomemben

dogodek za avstrijsko kulturno zgodovino, ker se je pisatelj vedno oglašal ob vseh pomembnih zgodovinskih dogodkih koroške dežele, in sicer nikoli kot oportunist. Podiranje dvojezičnih krajevnih tabel je bil vsekakor simptom usodnega razkrajanja družbe te dežele. Skrb za strpnost in odprtost pa je bila ravno v 70-ih letih prepotrebna. Tu je literarni delež Janka Messnerja skupaj s solidarnostnimi akcijami posebno tehten. Prav takšen pa je tudi prispevek Messnerja kot angažiranega pedagoga.

Sledijo čestitke slavljencu, med katerimi bi omenil le čestitko našega predsednika Milana Kučana, ki je omenil, da je Messner obilo prispeval k narodni zavesti koroških Slovencev in vsega naroda ter obogatil slovensko kulturno zakladnico.

Nato se vrstijo predavanja in referati, omenil bi le nekatere: Janez Strutz govori o Messner-

jevih pesmih, ki jih je izdala založba Drava l. 1996. Po Strutzovem mnenju avtor dokazuje, da obvlada ne samo v prozi, temveč tudi v liriki celo vrsto slogov in možnosti pesniškega izraza. Kot čvrst analitik in polemik Messner po eni strani obdeluje teme slovenske kulturne skupnosti, po drugi strani pa koroško politiko sedemdesetih let ter nacistični teror v letih 1938–45. Poleg te tematike pa najdemo še »čudovite« pesmi o »Nikaragvi moji ljubljenci«, v kateri se avtor zavzema za pesnika in revolucionarja Ernesta Cardenala in osvobodilni boj sandinistov. Pesnik nikoli ne zanemarja svojega socialnega angažmaja: »So Jezusove in Marksove ideje krive, če jih roke sleparjev umažejo?« Josip Vidmar meni o Messnerjevih *Skurnih storijah*, da so zelo različne po svoji fakturi in jih lahko uvrstimo med povesti, groteske, satire idr. S pomočjo

vseh teh oblik pa Messner govori samo o eni stvari, o narodni bolečini, ki je tolikšna, da zapluje do dna njegove poglobitve in čustva, ki se jih ne more osvoboditi, še manj pa preboleti ali premagati. Skurne storije so strašen in sramoten dokument, saj vsebujejo pričevanja o grehu zoper duha in življenje, o grehu, ki bi bil v našem dvajsetem stoletju nepojmljiv in neverjeten, če ga ne bi pred obličjem zgodovine potrdilo in manifestiralo hitlerjanstvo. Bruno Hartman meni o Messnerjevi dramatiki, da nosi posebne atribute. Vsaj v eni dramski stvaritvi ima tolikšno razsežnost in globino, da se je s tema kvalitetama povzdignila v slovenski literaturi in dobila tudi mednarodno priznanje. To je dramsko oblikovana telegra *Vrnitev*, za katero je vzel snov iz ene svojih najprezretljivejših »skurnih storij«, iz novele Leningra-Globasnica 1942, ki ob-

sega pripoved o Jozu Kuharju. Jozef Strutz razpravlja o Messnerjevi poetiki upora in navaža, da nekateri raziskovalci menijo, da Messner ni literat, temveč le politik, drugi pa, da je poet in obenem politični aktivist na ozkem terenu ob meji literature, nekje med satiro in polemiko. Morali pa bi prepoznati, da njegova literatura izhaja iz upora proti družbenemu nasilju nad človekom – nad človekom slovenskega jezika. Zato sta njegovi temi: dostojanstvo in varstvo slovenskih koroških indigenov. Zato je njegov »čvrsti ton«, ki zajema stvarnost, njegovi »toposi« pa niso »ludiščno magične šifre jezika«, temveč »orisi življenjskih krajev, načinov, vprašanj in resnic.

Dalje prihodnjč

Sedim pri pisalni mizi in ne vem, kaj naj napišem. Minute tečejo vedno hitreje in zavedam se, da je danes zadnja možnost, da napišem spis, spis ki ga naj bi oddali jutri. Minil je že cel teden, nešteto krat bi že imela čas in priložnost, da bi opravila to domačo nalogo. Zavedam se, da sem lena. Kakšna muka je in koliko energije je potrebno, da se spravim na delo. »Še žal ti bo! Drugi bi radi hodili v šolo, pa ne morejo,« mi reče mama in z majajočo glavo odide iz sobe. Te besede mi švignejo skozi glavo kot strela, prebudijo me iz moje zaspanosti, kajti zavedam se, da ima prav. Zavedam se, da imam enkratno priložnost, da se nekaj naučim, da pridobim znanje, ki ga bom v življenju, posebno še kot ženska, zelo potrebovala. Imam priložnost, ki je moje sovrstnice pred nekaj leti niso imele in deloma še danes nimajo. Zazdi se mi, da vse okrog mene nekako obstoji, imam občutek, da se svet ne vrti več. Moje misli potujejo daleč nazaj v zgodovino človeštva. Grem in iščem sledove, ki so jih zapustile žene, dekleta in matere v boju za enakopravnost, za enakopravnost pri šolanju.

Najprej se ustavim pri starih Grkih in Rimljanih. Ta zanimiv in poln lepote posejan svet me navdihuje. Toda, kar me zanima, so šole, šole in dekleta, ki so se v njih izobraževale. Začudena opazim, da so dekleta takrat imela enako izobrazbo kot fantje. Otroci so se učili latinščine in grščine, petja, plesa, dalje pa so se izobraževali le fantje.

Pot me vodi naprej in ustavim se v srednjem veku. Znajdem se v nekem samostanu in

Kot smo v velikonočni številki napovedali, danes objavljamo drugonagrajeni spis na temo »Dekleta in izobraževanje«, ki ga je napisala dijakinja 7. razreda slovenske gimnazije v Celovcu Milena Olip iz Sel

Dekleta in šola

Milena Olip

opazim, da so v tem in tudi drugih samostanih ženski redovi, ki izobražujejo dekleta premožnih družin. Odpravim se dalje in srečam Primoža Trubarja in njegove protestantske prijatelje, ki zahtevajo vsestransko šolanje, učenje jezika, branja in pisanja. V šolo naj hodijo vsi, bogati in revni, mestni in vaški, fantje in dekleta.

Pridem do časa industrijske revolucije. Tudi dekleta so morala v tovarne, toda hkrati so nastale tudi tkalske in predilne

šole. Ne ustavljam se dolgo, kajti že je pred mano leto, ko Marija Terezija uvede splošno šolsko obveznost. Vsem je dobro znano, da so bile te šole kljub zakonu le slabo obiskovane. Toda leta so minevala in stanje se je izboljšalo. Ženskam so omogočili vedno boljše izobrazbo, treba pa je omeniti, da so jim bile univerze dostopne šele v našem stoletju, da so še vedno bile postavljene na drugo mesto.

Pok iz kuhinje me prebudi iz sanj in najdem se spet za svojo pisalno mizo. Nekaj časa potrebujem, da se spet znajdem v realnem svetu. Naslonim se nazaj in vključim radio. Iz zvočnikov zadonijo ritmi glasbe, ki me spomnijo na poletje, ko ni šole. In spet mi švignejo skozi glavo mamine besede: »Še žal ti bo!« Moja glava je polna misli in nenadoma se spomnim neke zgodbe, ki mi jo je pripovedovala babica. Ni zgodba v smislu neke pravljice, ne, bolje rečeno je to njena življenjska zgodba. Prav gotovo se boste spraševali, kaj ima opraviti z mojim premišljevanjem o izobrazbi deklet, toda zdi se mi, da ravno ti babičini spomini predobro opisu-

jejo položaj deklet v prvi polovici našega stoletja.

Vsi otroci so imeli priložnost hoditi v šolo, tudi dekleta. Pogosto so se te ponudbe tudi posluževali, vendar večinoma samo pozimi, ker ni bilo toliko dela doma na travnikih in poljih. Treba pa je omeniti, da so dekleta obiskovala največkrat samo osnovno šolo. Potem so šle h kakemu kmetu za deklet, nekatere pa so se morda izučile za šiviljo ali kaj podobnega. Važno je bilo, da so imele streho nad glavo in nekaj za pod zob. S tem, da se ženske niso nadalje izobraževale, je bilo jasno, kdo je služil denar in s tem imel tudi besedo v hiši. Delo doma in vzgoja otrok ni štela toliko kot delo moža. Vse to je bilo zanje čisto normalno in nobena se ni počutila v kakršnemkoli smislu zapostavljena.

Od takrat je minilo več kot pol stoletja, pol stoletja, v katerem se je spremenilo toliko, kot še nikoli poprej. Ne samo kar se tiče ženske emancipacije nasplošno, temveč tudi na vseh drugih področjih. Konja je zamenjal traktor, človeške roke stroj, računalnik. Kot rečeno, se je tudi glede ženskih pravic dosti spremenilo in izboljšalo. Z vedno večjo samozavestjo so stopale s svojimi idejami, željami in zahtevami v javnost. Pogosto so bile zaradi tega zasmehovane in podobno, toda nihče jih ni mogel zadržati. Z železno voljo so se borile naprej, borile za enakopravnost ne le na področju šolstva.

Pesem je že zdavnaj izzvenela in ura se je že precej pomaknila naprej. Za kratek hip se odrinem od mize in pogledam, če je mama že šla spat. Toda noče in noče me spustiti.

Spet sem v svojih mislih pri stvari, o kateri sem zdaj že tako dolgo premišljevala. Da, dekleta imamo zdaj dosti boljše možnosti izobraževanja kot pred nekaj leti. Vendar, ali je situacija res tako dobra, kot se nam zdi na prvi pogled? Spet začnem premišljevat in spomnim se neke statistike, ki sem jo videla v nekem časopisu. Prikazovala je položaj žensk v Avstriji, kar se tiče izobrazbe oz. poklica. Zanimivo je dejstvo, da so ženske v šoli bolj uspešne kot moški. Kljub temu je še večina žensk v poklicu zapostavljenih kar se tiče plače, vodilnih pozicij in podobno. Dokazano je, da imajo ženske pri isti izobrazbi do četrte nižje zaslužek.

Začudena strmim v steno in se sprašujem, kako je to danes, v svetu razvoja in odprtosti še mogoče. Spomnim se pregovora, ki pravi, da po vsakem dežju spet posije sonce. Toda opazim, da ta pregovor tokrat ne ustreza več resnici. Že zmeraj so bile ženske, bodisi v šoli ali kje drugje, zapostavljene. Oblak, ki preprečuje, da bi se tudi tu kaj zjasnilo in zasijalo sonce, se noče in noče pretrgati. Vendar se moramo boriti naprej. Ravno s to voljo in s tem prepričanjem, s katerim so ženske v zadnjih desetletjih toliko spremenile, moramo poskušati, da se bo situacija izboljšala.

Zazvoni telefon. Skočim iz stola in dvignem slušalko. Kliče sestrična, ki je ravno z odliko opravila zrelostni izpit in ki hoče nadaljevati svojo izobraževalno pot na univerzi. Iz radia pa bučijo takti pesmi »Naj zasije toplo sonce ...«

Milena Olip

KSŠŠ NA DUNAJU

Nagajivi ciganski swing

Po krajšem tistem obdobju je dunajski Klub pod vodstvom Bojana Wakouniga ponovno zaživel. Tokrat je povabil eno izmed trenutno najkvalitetnejših glasbenih združb slovenske popularne glasbene scene – frontmana nekdanje legendarne mariborske zasedbe »Lačni Franz« – Zorana Predina ter »Mar Django Quartet«.

Na skoraj dvournem koncertu so nam glasbeniki predstavili rezultat plodnega sodelovanja v preteklem letu – skladbe z najnovejše plošče »Ljubimec iz omare«. Zoran Predin, ki ga vsi poznamo po njegovem močnem šansonjerskem glasu a la Paolo Conte ter po kakovostnih besedilih svojih pesmi, je ta večer pokazal, da se njegov glasbeni razvoj ni, tako kot pri večini drugih slovenskih popularnih glasbenikov, varno ustalil v preizkušeni vodah, marveč da si kot zrel glasbenik lahko dovoli (uspešna) potovanja po raznolikih glasbenih pokrajinah.

V svojem zrelem obdobju se je tako odločil preizkusiti se v nekoliko melanholičnem, vendar nagajivem ciganskem swingu. Novonastale skladbe ter priredbe njegovih starejših pesmi s poudarkom na ciganskem melosu je kljub zahtevnosti med številnim občinstvom izvedel neverjetno natančno in inter-

pretacijsko dodelano. Pri tem so ga, tako vokalno kot instrumentalno, uspešno spremljali člani skupine »Mar Django Quartet«, sicer že stari mački

sveža člana razširjene skupine Duo Mar Django, ki sta se v Sloveniji uveljavila že kot glasbenika jazzovske skupine Igor Bezget trio. Bobnar Gašper

Veseli obrazi – kljub ali ravno zaradi melanholije? Vsekakor je bilo zadovoljstvo nad koncertom tudi Zoranu Predinu zapisano v obraz.

ciganske glasbe. Posebej sta izstopala oba ustanovitelja kvarteta, Vitalij Osmič na ritem kitari ter Saša Olenjuk na solo kitari, ki sta z virtuoznimi instrumentalnimi soli ter vokalnimi vložki pridala skladbam še zadnji, odlični sijaj. Nenazadnje sta se izkazala tudi oba

Bertoncelj ter Nikola Matošič na kontrabasu, trenutno še študenta na konservatoriju v Linzu, sta kljub mladim letom pokazala, da zagotovo sodita med najbolj obetavne glasbenike slovenske popularne glasbene scene.

Ana Jakil

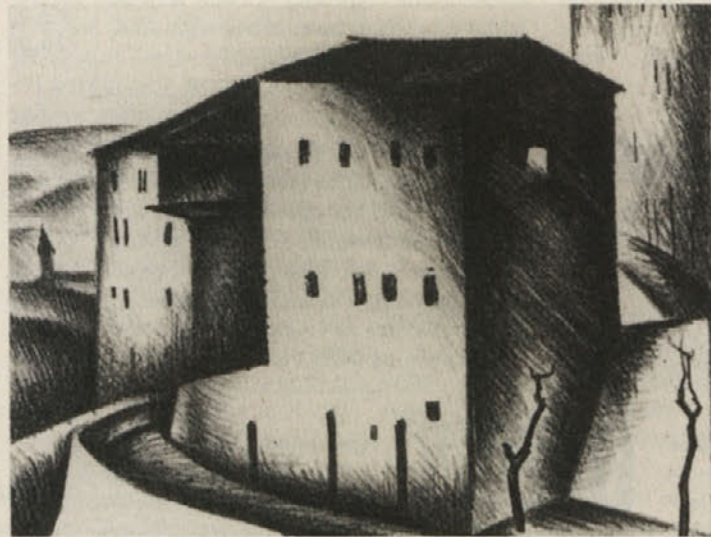
GLASBENA ŠOLA

Statutarne spremembe

Glasbena šola na Koroškem je v torek, 20. aprila, na izrednem občnem zboru sprejela spremembo statuta, ki ureja zlasti odnose med deželno Koroško in društvom Glasbena šola in določa kompetence ravnatelja, učiteljskih konferenc in strokovnega sosveta.

Potemtakem je sedaj možen prestop učencev in absolventov glasbene šole v glasbene šole dežele Koroške, priznani so izpiti in ohranjena je avtonomija. Učni načrt pa je bolj ali manj prikrojen predpisom dežele. To je rezultat pogajanj s »Kärntner Musikschulwerkem« in z bivšim kulturnim referentom Ausserwinklerjem. Ta pogajanja pa so privedla vsaj začasno do pozitivnih premikov, saj se je koroška dežela obvezala tri leta podpirata slovensko glasbeno šolo letno v višini 1,5 mil. šilingov.

Predsednik Božo Hartman in ravnatelj Roman Verdel sta podarila, da je vzdušje v glasbeni šoli dobro in delovanje odborov konstruktivno. Zadovoljivo je tudi sodelovanje s prosvetnimi društvi, ki nudijo osnovno in organizacijsko pomoč glasbeni šoli v 20 oddelkih po celem dvojezičnem ozemlju. Letos obiskuje glasbeno šolo 460 učencev, ki jih poučuje 43 učiteljev.

RAZSTAVA

Slovenec v Parizu

Še do 1. avgusta letos je v Musée de Montparnasse na ogled razstava »Veno Pilon – pogled Slovenca«. Razstava je nastala v sodelovanju med Musée de Montparnasse in Pilonovo galerijo v Ajdovščini ter s pomočjo slikarjevega sina Dominiquea, slovenskega veleposlanika v Parizu in Ministrstva za kulturo R Slovenije.

Veno Pilon (1896–1970) je svoja najpomembnejša dela ustvaril v zgodnjih letih v rodni Ajdovščini in je že leta 1924 razstavljal na Beneškem bienalu. Zatem je večino časa preživel v Parizu, kamor se je leta 1930 tudi stalno naselil. Tam je Pilon med drugim tudi s foto-

grafskim aparatom portretiral številne osrednje protagoniste pariške likovne avantgarde. Slikal je manj, svoja likovna iskanja je realiziral znotraj klasičnih likovnih tem, kot so portreti, tihožitja in krajine. Ves svoj pariški čas do leta 1967 je bil pomemben člen pri povezovanju slovenskih umetnikov s francoskim okoljem.

Otvortitev razstave je bila zelo odmevna, saj so pokazali zanimanje tako francoski kot slovenski in drugi mediji. Prisotni so izrazili navdušenje nad Pilonovimi deli, pohvalili pa so tudi dobro organizacijo in izredno prijetno vzdušje. Dogovorjeno je tudi, da bo TV Slovenija aprila v Parizu na Montparnassu snemala dokumentarni film o Pilonu. Izhodišče bo seveda razstava. -red

10 LET ODDELKA
GLASBENE ŠOLE V ŠKOFIČAH

Nekoč želje, zdaj že okrogli jubilej

Kar precej dolgo so škofiški prosvetarji čakali na izpolnitev dolgoletne želje, da bi tudi v njihovem društvu začel delovati oddelk Glasbene šole na Koroškem. Tedaj, v devetdesetih letih, so se med drugim ukvarjali tudi z resnim problemom ustreznih prostorov, ki pa so jih s pomočjo posojilnice zagotovili v letu 1988. Že eno leto zatem je bil ustanovljen oddelk glasbene šole in kot prvi učitelj je začel v Škofiče prihajati učitelj, sedanji ravnatelj Glasbene šole na Koroškem, mag. Roman Verdel. Ob njem so se v desetih letih zvrstili še

Kristijan Filipič, Nataša Bogataj, Aleksander Simič, Janja Kassel, Marja Feinig, Franci Ogris in Monika Thurner. Pisano paleta želja učencev so v Škofičah zadovoljevali s poukom klavirja, kljunaste in prečne flavte, kitare in saksofona, tolkal in violine pa so se škofiški učenci učili na drugih oddelkih glasbene šole, kot npr. v Šentjakobu in Celovcu.

Na zelo dobro obiskanem koncertu ob desetletnici pretekli petek so nastopili na klavirju Anna Theresa in Gerard Kanduth, Janko Sima, Gregor Einspieler, Nadja Pörsch, Valentina Schutti, Katharina Stefan in Katrin Hafner, na prečni flavti Carmen Kropiunig, Marisa Kruschitz in Nadja Reichmann, na tolkalih Mirko Malle in Aleksander Errenst, na harmoniki Roman Orač in Stefan Reichmann ter na violini Nina Marija Popotnig in Smilja Pörsch. J. R.

Navdušeni mladi bobnar Aleksander Errenst

Srečanje glasbenih šol

Zadnji četrtek, dne 15. aprila, je bilo 25. jubilejno srečanje glasbenih šol Gorenjske, Kanalske doline in Koroške v prostorih ORF-teatra v Celovcu. Primerno jubileju je bilo srečanje vsebinsko raznovrstno in programsko pestro. Ker je vzgoja, izobraževanje in umetniško oblikovanje mladih glasbenikov osnovna naloga glasbenih šol, pomenijo srečanja sosedov tudi medsebojno primerjavo strokovnih prizadevanj učiteljev in dosežkov njihovih učencev.

Pobuda za tovrstna srečanja so sprva dali Gorenjci, ko so že leta 1975 v Škofji Loki pripravili koncert sosednih glasbenih šol Gorenjske. Korošci tedaj še nismo sodelovali, ker

smo šele pozneje ustanovili svojo glasbeno šolo. Leta 1984 – na devetem srečanju – pa so se Gorenjcem prvič pridružile zamejske glasbene šole iz Koroške in Kanalske doline v gledališki dvorani na Jesnicah. Od tedaj naprej je postalo sodelovanje bolj ali manj redno.

Zadnje jubilejno srečanje je pokazalo, da se kljub mlajši zgodovini tudi mladi glasbeniki slovenske Glasbene šole na Koroškem pomembno uveljavljajo z učinkovitim in kvalitetnim znanjem. Taka srečanja vsekakor pomagajo sooblikovati generacijo mladih glasbenikov in omogočajo nastopnje najboljše učence. Primerjave med posameznimi šolami so vzpodbudne za ustvarjalnost. Tudi na zadnjem jubilejnem srečanju v Celovcu je bilo na sporedu nekaj odličnih glasbenih točk. J. M.

CELOVEC/MUSILOVA HIŠA

Florjan Lipuš prepustil svojo zapuščino

Koroški slovenski pisatelj Florjan Lipuš je svojo celotno zapuščino za življenja prepustil Inštitutu Robert Musil/Koroškemu

literatnemu arhivu. Poleg rokopisov pripovednih del obsega gradivo tudi osnutke, pisma in življenjske zanimivosti. Lipuš velja, odkar sta Peter Handke in Helga Mračnikar prevedla njegove »Zmote dijaka Tjaža« leta 1981, tudi zunaj slovenskega kulturnega prostora v mednarodnem merilu za »eksemplaričnega epika« (Handke) koroških Slovencev. -red

PRIREDTVJE

ČETRTEK, 22. 4.

TINJE, v domu – Sodalitas
19.30 Predavanje: Med uveljavljanjem in umikanjem. Predstavitel disertacije dr. Hildegard Oraže; uvod: dr. Avgustin Malle

ŠENTJANŽ V ROŽU, k&k – k&k
20.00 Monodrama »Karajan C«. Igra: Branko Šturbej

PETEK, 23. 4.

ČELOVEC, v avli slov. gimnazije – Šolska skupnost slov. gimnazije
20.00 Dobrodelni koncert »Sosed v stiski – Kosovo«

SOBOTA, 24. 4.

ŠENTJAKOB V ROŽU, Regionalni center – KIS
08.00 »Biološko vrtnarjenje skozi vse leto« – 3. seminar.

ŠENTPETER PRI ŠENTJAKOBU, v Višji šoli – KKZ, SPZ, Sodalitas
09.00 »Novi elektronski mediji«. Vodijo: Hanzi in Franci Tomažič, Franc Opetnik

ŠMIHEL n. P., farni dom – KIS
14.00 »Biološko vrtnarjenje skozi vse leto« – 3. seminar.

ROŽEK, Galerija Šikoronja
19.30 Odprtje razstave Caroline »Vogelfrei«. Do 22. 5. 1999

ŠENTJANŽ V ROŽU, k&k – SPD Šentjanž
20.00 Diapredavanje »Eno leto v Ghani«. Predava: Natalija Pinter

ŽELEZNA KAPLA, hotel »Obir« – Lovski pevski zbor Železna Kapla

20.30 Lovski ples. Igra »Trio Pavlič«

NEDELJA, 25. 4.

ŠENTJANŽ V ROŽU, k&k – k&k
10.30 Gledališka predstava: »Jooj, tako sem prišel na svet?!«.

ŠMIHEL, farna dvorana – KKZ, KPD Šmihel, MePZ Gorotan
14.30 Srečanje mladinskih zborov

PONEDELJEK, 26. 4.

WOLFSBERG, prireditveni center
19.30 Otvoritev kulturnega tedna koroških Slovencev

TOREK, 27. 4.

WOLFSBERG, Mestna knjižnica
19.30 Literarni večer. Bereta F. Hafner in W. Kuehs

ŠENTJANŽ, k&k – k&k
20.00 Predavanje: »Heimat finden«. Predava: univ. prof. dr. Klingler

SREDA, 28. 4.

WOLFSBERG, Mestna hiša
19.30 Koncert klasične glasbe.

BILČOVŠ, pri Miklavžu – SPD Bilka, Univerza Celovec
20.00 Predstavitel vidoefilmov: »Orodje s koroških podstrešij« in. »O saneh«

VELIKOVEC, Jazz Café Sanuk – Jazz Club Unterkärnten
20.30 The Bloomdaddies (New York)

ČETRTEK, 29. 4.

DUNAJ, Siva hiša – KSŠŠ/D
11.00 Komemoracija ob 56. obletnici obglavljenih 13 koroških Slovencev

PETEK, 30. 4.

HODIŠE, v hodiškem gradu
19.00 Literarni večer z Jankom Messnerjem; sodeluje: »Das Nachbarn-Duo«

SLIŠATI IN VIDETI

MONOKOMEDIJA

»Karajan C«

Duhovito igro o dogodivščinah nekakšnega policijskega agenta s tajnim imenom Karajan C, ki so ga administrativno upokojili, je napisal in zrežiral priznani slovenski dramski pisatelj in gledališki režiser Dušan Jovanovič. Dramski igralec **Branko Šturbej** nam z mojstrsko uprizoritvijo pokaže zgodbo življenja tega agenta, ko zna podariti vse smešne stvari in tudi s prefinjeno gestikulacijo in mimiko iz-

postaviti tiste najbolj žalostne in tragične trenutke v kratkem, burnem, predvsem pa tresočem se življenju obveščevalca. Ne zamudite te enkratne prilike vrhunskega gledališča na Koroškem.

Četrtek, 22. 4. 1999 ob 20. uri v k & k v Šentjanžu

KOMEDIJA ZA OTROKE

»Jooj, tako sem prišel na svet«

Humorna gledališka predstava o nastanku človeka za otroke in odrasle.

Če iščete odgovore, pridite v nedeljo v Šentjanž. Diplomirani gledališki igralec Gašper Tič iz Ljubljane nam na pristen, igriv in humoren način predstavlja resnične podatke o nastanku življenja. Priporočamo predstavo za mladino od 10 let naprej in seveda za vse odrasle.

Nedelja, 25. 4. 1999 ob 10. 30 v k & k v Šentjanžu

TRŽAŠKI PARTIZANSKI PEVSKI ZBOR V ŠENTPRIMOŽU

V soboto, 8. maja, na dan zmage nad Hitlerjevo Nemčijo, bo ob 19.30 v kulturnem domu SPD Danice v Šentprimozu nastopil **Tržaški partizanski pevski zbor** v okviru prireditve slovenske sekcije in zveznega vodstva

Komunistične stranke Avstrije. Glavno sporočilo prireditve je: »VOJNE NIKAR« Vstopnice so od začetka naslednjega tedna naprodaj v Naši knjigi, lahko jih pa tudi po telefonu rezervirate na številko 0463/319732.

OGLAS

Zelo lepo obnovljeno hišo s teraso (70 m²) v centru Pirana prodamo za 160.000 DEM

Informacije: tel.: 00386/61/136 11 80

POTOVANJE Z LADJO od St. Peterburga do Moskve ČAS: od 18. do 28. julija 1999; CENA: ca 20.000 šil. dodatno stroški za vizo in takse na letališčih; STORITVE: polet iz Celovca do St. Peterburga, polni penzion na ladji, dvoposteljne kabine, izleti in ogledi, ..., polet iz Moskve do Celovca. PRIJAVE: prof. Anton Malle, tel. 04228/2664

čestita!

PRAZNUJEJO! Karli Kraut-zer iz Šentpetra pri Šentjakobu – rojstni dan; Danica Uršič iz Holbič – 38. rojstni dan; Milka Dubrovnik iz Male vasi – rojstni dan; Rudi Wrulich z Lipice na Radišah – 40. rojstni dan; Jörg Errenst iz Škofič – rojstni dan; Marija Smrtnik iz Kort – rojstni dan; Rozi Suher z Golšove – 45. rojstni dan; Jurij Haudej iz Prible vasi – rojstni dan; Helena Karničar iz Dobrle vasi – rojstni dan; Jurij Sturm iz Mokrij – rojstni dan; Jurij Preinig iz Grabalje vasi – rojstni dan; Franc Pernat z Bistrice – rojstni dan; Hilda Jammer iz Večne vasi – rojstni dan; Apolonija Žmaucer iz Štebna – rojstni dan; Martina Polanc z Dvora – rojstni dan; Adolf Hutter z Bistrice – rojstni dan; Franci Kruschitz iz Velinje vasi – 35. rojstni dan; Justa Possegger iz Vogrč – 66. rojstni dan; Marija Kokaly iz Svaten – 69. rojstni dan; Marica Oraže iz Lepene – 55. rojstni dan; Silvija Oraže iz Lepene – 25. rojstni dan; Elizabeta Kraut z Bistrice – 30. rojstni dan; Hanzl Kajžnik iz Svaten – rojstni dan; Kati Paintner s Suhe pri Podgorjah – rojstni dan; Elzi Kanzian v Robežu pri Apačah – rojstni dan; Matilda Lepuschitz z Raven pri Rožeku – 70. rojstni dan; Lenči Wasner na Bajtišah – rojstni dan in god; Ma-

rija Sadovnik iz Čepič – rojstni dan; Roza Papala z Marije na Zilji – 85. rojstni dan; Rudolf Urban iz Gorič – 65. rojstni dan; Simona Rovšek iz Holbič – rojstni dan; Folti Cidaj iz Železne Kaple – rojstni dan; mag. Ogris Kristijana z Moščenice – rojstni dan; župnik Marko Jernej iz Tinj – rojstni dan; Hela Močnik iz Šmihela – rojstni dan; Stanislava Kukovica iz Sel pri Žitari vasi – rojstni dan; Jurij Male iz Sel – rojstni dan; Zofi Male s Kota – rojstni dan.

Slovenski vestnik – usmerjenost lista seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu. SV prejema podpore iz sredstev za pospeševanje narodnih manjšin.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

UREDNIKA
dr. Andrej Leben (-34) ..... Jože Rovšek (-30)
Tajništvo ..... Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba ..... Milka Kokot (-40)
Prireditve ..... Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566
VSI
Tarviser Straže 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

ČETRTEK, 22. 4.

18.10 Rož - Podjuna - Zilja

PETEK, 23. 4.

18.10 Utrip kulture

SOBOTA, 24. 4.

18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca

NEDELJA, 25. 4.

6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! (dr. J. Marketz)
18.00 Studio ob 18.00

PONEDELJEK, 26. 4.

18.10 Kratek stik

TOREK, 27. 4.

18.10 Otroška oddaja

SREDA, 28. 4.

18.10 Glasbena mavrica
21.04 Srednjeevropski magazin

DOBER DAN, KOROŠKA

NEDELJA, 25. 4.

13.30 ORF 2
Stiska rodi sadove: v Šentprimozu se veselijo 20-letnice obstoja dvojezičnega vrtca • Kulturni teden koroških Slovencev v Wolfsbergu: vabilo narodu sosedu, da podrobneje spozna ustvarjalnost slovenskih sodeležanov. • Otroške in mladinske skupine iz Podjune, Roža in Celovca so v Rožeku zapele za akcijo »Sosed v stiski«. • Končnica odbojarskega prvenstva: ženska in moška ekipa SK Dob/Aich pred dosego sezonskega cilja.

PONEDELJEK, 26. 4.

3.05 ORF 2 (Ponovitev)
16.30 TV SLO1 (Ponovitev)

RADIO KOROTAN

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

6.00 Dobro jutro, sonce
8.00 Domače viže in zborovska glasba
8.30 Živa (do 10.00)
14.00 V taberni
16.00 Od štirih do šestih – informacije o dnevnih dogodkih

NEDELJA, 25. 4.

8.00 Zajtrk s profilom (gost bo dr. Wolfgang Petritsch, ki je vodil pogajanja za EU v Rambouilletu)
15.30 Voščila

RADIO AGORA

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

OD PONEDELJKA DO PETKA:

10.00 Kalejdoskop
11.30 Infoteka
12.00 Poročila BBC
12.10 Divan (glasba)
13.00 Magazin PO: Alpe-Adria, TO: V pogovoru, SR: Po Koroškem, ČE: Radio Aktiv, PE: Kultura, SO: Die Welt ein Dorf
18.00 PO: CD tedna, TO: Šport, SR: V pogovoru, OSTALI DNEVI: Glasba.
18.45 Poročila BBC
19.00 Otroški kotiček
19.15 vsako drugo sredo: stay tuned
20.00 Glasba

SOBOTA

18.00 100 decibelov
20.00 Jugorock

NEDELJA

10.00 Evropa v enem tednu (BBC)
11.00 Literarna kavarna (ponov. TO 22.00)

PROF. DR. ANTON ZMEDA

Za kaj vse ne potrebujemo nekih dokazil usposobljenosti, za kar se učimo, polagamo izpite pred raznimi komisijami in se preklamo z birokracijo! Kdor zna popravljati čevlje, to npr. ne more početi kar tako. Najprej je vajenec, potem čez nekaj let lahko napravi pomožniški izpit in ko izpolni še razne pogoje obrtnega prava, sme začeti uradno krpiti luknje, menjavati podplate in naklancati na pete železne okove. In če je talentiran in podjeten in bi rad ročno izdeloval čevlje za tiste premožnejše ljudi, ki si takšen izdelek morejo tudi kupiti, tega tudi ne sme kar tako, če se noče podati v obrtno-pravno ilegalno. Za profesionalno delo s šili in kopiti je namreč potreben mojstrski izpit. Podobne stvari ne veljajo samo za frizerke in frizerje, dimnikarje, avtomehanike in gostilničarje, da ne govorim o šoferjih, pilotih in zdravnikih, katerih poklicna dejavnost ima lahko kar neposredne posledice za zdrav-

je in življenje ljudi, ki se podajo v njihovo sfero. Zdaj me boste verjetno vprašali, zakaj vam po večmesečni odsotnosti v sladkem publicističnem brezdelju pišem take bajže, ki jih tako in tako pozna vsak šolar.

Povedal vam bom. Ali veste, da obstaja en poklic, katerega izvajalci s svojimi odločitvami bolj kot vsi prej navedeni poklici posegajo v naše življenje, ja, tudi če zveni patetično, odločajo o usodi sveta? Seveda veste, čeprav se tega morda ne zavedate.

Izpit proti inkompetentnosti

So to ljudje, ki npr. pred volitvami napovedujejo znižanje najemnin in cen za elektriko ter delijo čeke za otroško varstvo, čeprav bi vse to stalo milijarde, ki jih ni na razpolago? Ali pa ljudje, ki s svojim ravnanjem povzročijo razpad države, državljansko vojno, rušenje mest in vasi, pregon stotisočih nedolžnih ljudi in propad gospodarstva, pa so še vedno na oblasti. Ali pa ljudje, vključno nekdanji mirovniki, ki pošiljajo največji vojaški stroj nad državo, katere vodi-

telj je odgovoren za genocidno politiko nad enim delom državljanov; in ta vojni stroj sistematično uničuje prometno omrežje, industrijo, infrastrukturo, energetske oskrbo in telekomunikacijske zveze države z zločinskim voditeljem, da bi ustavil pobijanje in pregon ene narodnosti. Toda teror in preganjanje postaja samo še bolj neusmiljeno in zločinski voditelj samo še bolj trdno na svojem stolu kot kdaj prej.

Obstaja torej poklic, ki je eden zelo redkih, katere je mogoče izvajati brez vsakršnega dokazila usposobljenosti. Jaz bi najraje zahteval takojšnjo

uvvedbo strogih izpitov za politike, če bi vedel, iz kakšnih predmetov naj bi se jih spraševalo – iz osnov računanja, zemljepisa, zgodovine, morale, logike, poznavanja splošne deklaracije o človekovih pravicah ali vsaj zdrave domače pameti. Pa sploh, kdo bi spraševal tiste, ki te politike vodijo oz. jih pustijo uganjati vso njihovo inkompetentnost? Torej raje spet končujem, s svojo staro dilemo, da imam na zalogi več vprašanj kot pa odgovorov.

O zagatah kmetovalcev

Pogovor z ministrom Cirilom Smrkoljem

Na nedavnem srečanju članov Slovenske ljudske stranke iz Črne na Koroškem z ministrom za kmetijstvo, prehrano in gozdarstvo Cirilom Smrkoljem so se pogovarjali o problematiki tamkajšnjih višinskih kmetij in iskanju virov dohodka v spremenjenih pogojih gospodarjenja.

V krajšem pogovoru je po končanem srečanju minister povzel, da gre za veliko prizadetost kmetij zaradi industrijskega onesnaževanja. Prav tako pa za težke pogoje kmetovanja in padec dohodka kmetij ter nastajanje socialnih stisk.

Ali vpliva na to še naraščanje brezposelnosti?

Ob izgubi zaposlitve je dohodek kmetije še dodatno obremenjen s plačilom prispevkov za socialno zavarovanje, kar ne zagotavlja ustreznega socialnega standarda mladim družinam.

Da bi ostajali v teh strmih hribovitih področjih, želimo utrditi njihov dohodkovni položaj, potrebno pa bo doseči konsenz v vladi za več proračunskih sredstev, ki bi zagotavljala ustrezno podporo.

Kakšna bo prihodnost kmetij v Evropski skupnosti?

Tudi sklep Agende 2000 nič rožnato ne obravnava kmetijstvo. Napovedujejo zniževanje cen pšenice in žita, mleko zaenkrat osane v pogojih kot je. Izredno bo pomembno kako bomo ta proces približevanja izpeljali in še bolj, kako se bo Slovenija v zaključni fazi pogajanj borila za preživetje tako »poklicnih« kmetij kot mešanih, ki so močno prisotne: 80 odstotkov jih imamo takih, kjer se del dohodka ustvarja v podjetjih.

Kako se v t. i. Evropi lotevajo reševanja kmetijskih problemov?

Različno. V močnejših državah je kmetijstvo izpeljalo agrarne reorganizacije, kmetije so se povečevale in danes so to veliki obrati, ki kljub državni pomoči težko shajajo. Drugod, recimo v Grčiji, Portugalski, Španiji, pa so pogoji podobni našim: veliko malih, okrog pet hektarjev velikih kmetij. Tam je v procesu vključitve v Evropo nastal problem opuščanja kmetovanja. Vendar so opuščene površine ostali kmetje obdelali, poleg tega pa izvajajo še drugo nalogo kmetijstva urejanje kulturne krajine podeželja. EU je del tega pripravljena plačati. Pri nas je ta prispevek države še relativno majhen.

Ali bodo gozdovi tudi v bodoče reševali kmetije?

Zanimivo, da je v samostojni Sloveniji vloga gozda pomembna, vendar se resno ugotavlja, da cene lesa padajo zaradi konkurence novih držav, ki so se odprle proti Evropi. Nadalje tudi zaradi uporabe drugih materialov v industriji. V tem trenutku je dohodek iz gozda vsaj za 30-40 odstotkov nižji kot pred leti. Tako je težko reči, da se bodo kmetje preživeli iz gozdov, ki jih imajo. Pri spremembi zakona o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov pa se želi doseči, da bi država kmetom lahko podeljevala koncesije za vzdrževanje najetih gozdnih površin. Z sečnjo in opravljanja raznih del v gozdu bi se dohodek takšnih gospodarstev tako povečal.

Hvala za pogovor!

Samo Šavc

Pismi bralcev

Kdaj se bo končala morija na jugu nekdanje Jugoslavije?

Vso Evropo pretresajo dogodki na Kosovu, ko na tak nečloveški način rešujejo kosovsko vprašanje na eni strani Srbija, na drugi pa cinično Nato s svojimi bombami. Prejšnjo soboto so po radiu in televiziji zbirali denar za pomoč ubogim ljudem, ki so žrtve tega gnusnega pobijanja in terorja tudi od bomb Nata. Razveseljivo je, da so na ta dan zbrali veliko milijonov za pomoč prizadetim, po drugi strani pa so to le kapljice od vsega tega, kar se tam uniči in poruši. Kakor pravijo ali pišejo, stanejo napadi Nata dnevno milijardo dolarjev. Po eni strani se masovno uničuje z bombami in raketami, po drugi strani pa se prosi za pomoč, katera naj bi omilila vse gorje te blazne vojne, ki tem krajem nikakor ne more prinesiti mirne rešitve. Človek se vprašuje, ali niso tisti, ki dnevno mečejo in uničujejo premoženje ljudi, krivi za vse to gorje – to je Nato in svetovni žandar Amerika? Ali to ni državni terorizem prve vrste, mi pa naj pomagamo ljudem, katerim oni povzročajo toliko gorja in trpljenja? Ali ni to skrajno nečloveško, hinavsko, podlo in brez primera? Po drugi strani, po mišljenju Nata in Amerike, pa niso žrtve širom Jugoslavije tudi tisti, ki jih s svojimi »darili« bombardirajo, obdarujejo dnevno in uničujejo njihovo premoženje. Ali ni to cinizem prve vrste, ko Američani pravijo, da se ne borijo proti srb-

skemu ljudstvu, temveč proti Miloševiću? Zakaj pa potem povzročajo toliko škode državljanom Jugoslavije in ne osebno Miloševiću? Bolj hinavski izgovor ne more biti za to njihovo podlo ravnanje Nata in pa svetovnega kapitalizma. Pri vsem tem ubijanju in trpljenju ljudi ima Amerika ogromno korist s tem, da ima vojaška industrija delo, da se praznijo njene zaloge in predvsem, da lahko preizkušajo svojo sodobno orožje. Nikomur pa ne pride na misel, tudi v Avstriji ne, da so tudi državljani Jugoslavije ljudje in da so tudi oni žrtve te vojne in milosti pošiljk – raket Nata in Amerike. Nikomur ne pride na misel, da bi tudi tem ljudem na kakorkoli način pomagali. Tu je vmes nekaj smrdljivega in gnilega, ki kriči po pravici in enakosti. Zakaj so take mere samo za Srbijo oz. Kosovo, na drugi strani pa se nihče ne zgane, da bi zbiral pomoč za Kurde, ki jih dnevno pobijajo Turki, ko ne gledajo na meje, kadar jih preganjajo. Tam gre za 30-milijonski narod, kateri je razpet na križ Amerike in Nata, da ga uničujejo in hočejo iztrebiti. Ali pa zakaj ne naredijo pravično ureditev Baskom v Španiji ali pa na Irskem, kjer se že 30 let pobijajo med seboj, pravtako iz verskih in nacionalističnih razlogov? Zakaj vse to in vsa ta hinavska morala in razlaga? Na eni strani so tisti, ki se zdijo Ameriki in Natu pravniki, borci za svobodo, na drugi strani pa tisti, ki se prav tako borijo za svobodo, pa zapadnemu svetu niso po volji, sami teroristi. Ali ni vse to strašno umazana igra na račun hrepenečih po enakopravnosti pod svobodnim soncem?

Tudi bombe na Jugoslavijo ne bodo

prinesle rešitve in se bodo izkazale za velik bumerang za Ameriko in Nato.

Časi se spreminjajo. Po vojni so Američani v pomoč pošiljali UNRA pakete, danes pa so vsebinsko teh paketov – bombe in rakete, ki ubijajo in rušijo vse, kar se ne strinja s politiko zapadne »demokracije«.

ikej

Zakaj?

Zakaj po tvojem – draga nepoznana »apel« – neokusno gnusnem komentarju v Vestniku št. 14 (na 1. strani!) tega časopisa ne odpovem, ti lahko povem: preveč sem Slovenec in nikakor se ne strinjam z ljudmi, ki odpovejo cerkvi, ker ima Kren nekaj kil preveč, ki odpovejo Naš tednik, ker sta Olip in Sturm sprta. Sprašujem pa se, zakaj smejo pisati takšni ljudje (spet mislim nate, draga »apel«) v Vestniku, ki prispevajo samo negativno. Sprašujem se tudi, zakaj se vtičkavaš v najbolj privatni kotiček duše nedoraslih mladincev. Zakaj nisi bila kako sredo dopoldan na papeški avdienci v Rimu, ko se sreča mladina iz vseh predelov sveta s papežem. Zakaj mešaš v tvojem blaznem komentarju samega Boga s Haiderjem? Sumim namreč, da vem zakaj? Verjetno si prestala (ali pa tudi ne) kdajkoli hudo duševno preizkušnjo.

Brez zamere, ker tudi jaz nisem zameril, kot kristjan pa sem bil dolžen odgovoriti!

Joško Wrolich, Loče

BILČOVSKIS

Srečanje s proizvajalci mleka iz Tolmina

Kmečka izobraževalna skupnost je povabila proizvajalce mleka iz Tolmina v Kazaze pri Bilčovsu, da medseboj izmenjajo izkušnje. Na srečanju, ki se bo vršilo v petek, 23. aprila, v Gostilni Koren od 14. do 16.30 bodo uvodoma spregovorili strokovnjaki s Koroškega in Tolmina. Dipl. inž. Gerda Plešitschnig bo (v nemščini) govorila o živinoreji in njenih ciljeh, Miha Zablatnik, predsednik KIS, bo referiral o mlečnih proizvodih na osnovi Jersey-pasme, inž. Bogdan Črv, zastopnik KSS iz Tolmina, pa bo predstavil živinorejo in proizvod mleka na Tolminskem.

V drugem delu programa si bodo udeleženci srečanja skupno ogledali hlev za krave molzice, urejen na tlačen gnoj, z

molziščem, tekališčem in krmilnikom na prostem na kmetiji ZABALTIK (pri Kumru) v Biljovsu.

Biološko vrtnarjenje

V soboto, 24. aprila, prireja skupnost tretji del seminarja o »Biovrtnarjenju skozi vse leto«. Seminar bo potekal najprej v Regionalnem centru v Šentjakobu, od 8. do 12. ure, istega dne popoldne pa še v Šmihelu nad Pliberkom v farnem domu od 14. do 18. ure.

-red

REGIONALNA LIGA

Prva zmaga v igri je SAK ponesla na 8. mesto

Po petih krogih v vignetnem delu prvenstva v regionalni ligi je SAK končno lahko odnesel 3 točke iz tekme – in tokrat izjemoma s srečo v končni fazi.

Ekipa je proti Leibnitzu prvič letos lahko nastopila v popolni postavi, kar se je takoj pokazalo v igri. Predvsem po izključitvi Pratesa v 26. minuti so igralci SAK prišli do dobrih možnosti, ki pa jih je vratar iz Leibnitza ubranil. Ewald Pajantschisch pa je v 39. minuti z lepim strelom premagal obrambo nasprotnika – 1 : 0 za SAK.

Po odmoru igralci SAK niso mogli izkoristiti prednosti enega igralca. Tekma v drugem polčasu je bila precej izenačena in navijači so se že bali podob-

nega razvoja kot v številnih tekmah poprej, namreč gola v zadnjih minutah. In res – v 88. minuti se je igralec Leibnitz Germuth pojavil sam pred golom SAK, a je napravil to lepo priložnost.

Tako je SAK lahko končno slavil prvo zmago v igri in izredno pomembne 3 točke v boju proti izpadu iz lige. Odahnitni pa se ekipa le ne bo mogla – v soboto namreč gostuje pri Welsu (ob 15.30).

Tudi Pliberk je v tem krogu imel vsaj delni uspeh. Proti drugemu na lestvici Gratkornu je moštvo z oslajeno postavo iztržilo remi 0 : 0. Pliberčani so sicer igrali dobro in kar nekajkrat pripravili možnost vodstva, toda ob koncu so bili lahko veseli točke. Tudi oni so se s tem

sedaj malo oddaljili od konca lestvice.

REZULTATI 18. KROGA:

SAK – Leibnitz 1 : 0, Pliberk – Gratkorn 0 : 0, LUV Graz – Voitsberg 0 : 0, WAC – Sentvid 1 : 1, St. Florian – Wels 0 : 2, Grieskirchen – Pasching 0 : 3, Lienz – Hartberg odpovedano

19. KROG (23./24./25. 4.):

Wels – SAK, Voitsberg – Pliberk, Leibnitz – WAC, Sentvid – Lienz, Gratkorn – St. Florian, Pasching – LUV Graz, Hartberg – Grieskirchen

REGIONALNA LIGA

1. Hartberg	17	13	3	1	36:7	42
2. Pasching	18	9	6	3	24:11	33
3. Gratkorn	18	9	5	4	34:20	32
4. Wels	18	6	9	3	20:15	27
5. Sentvid	18	5	10	3	19:15	25
6. WAC	18	6	5	7	28:25	23
7. SVR Lienz	17	6	5	6	17:21	23
8. SAK	18	5	7	6	22:27	22
9. Voitsberg	18	5	6	7	20:23	21
10. Leibnitz	18	4	9	5	14:17	21
11. Pliberk	18	4	7	7	20:26	19
12. St. Florian	18	4	7	7	25:33	19
13. Graz	18	4	4	10	20:38	16
14. Grieskirchen	18	2	3	13	19:40	9

Hitri in nevarni napadalec SAK Aleksander Lesnig (v beli majici)

PODLIGA

Globašani so se optimistično odpravili v Žrelec, saj so računali s tremi točkami proti zadnjemu na lestvici. Toda uvideti so morali, da v nogometu ne gre vedno po načrtu in tako se je moštvo vrnilo s porazom z 0 : 3. Medtem ko so v prvem polčasu še prevladovali in je le vratar Žrelca Markus Klemen preprečil vodstvo Globašanov, se je v drugi polovici razvila popolnoma druga slika. Po vodstvu domače ekipe v 49. minuti je globaškemu moštvo odpovedala koncentracija v igri. Rezultat tega sta bila dva nadaljnja gola Žrelca v 65. oz. 75. (enajstmetrovka) minuti. Krize v Globasnici ni več mogoče prikriti – moštvo je sedaj v boju proti izpadu iz lige.

Bilčovs pa je v tekmi proti ASV »izgubil« dve točki, saj je bila ekipa vseskozi močnejša na igrišču, toda nikoli ni mogla

odločilno prodreti skozi obrambo nasprotnika. Tako se je morala zadovoljiti s točko iz remija z 0 : 0. Bilčovščani so zdaj na predzadnjem mestu.

18. KROG:

Bilčovs – ASV 0 : 0, Žrelec – Globasnica 3 : 0, Welzenegg – Velikovec 1 : 1, Vetrinj – Gurnitz 1 : 0, Pokrče – Mostič 1 : 3, Šentpavel – Liebenfels 3 : 1, ATUS Borovlje – DSG Borovlje 3 : 0.

19. KROG (24./25. 4.):

Liebenfels – Bilčovs, Mostič – Globasnica, Šentpavel – Žrelec, ASV – Vetrinj, Gurnitz – ATUS Borovlje, DSG Borovlje – Welzenegg, Velikovec – Pokrče

1. RAZRED D

Žitara vas je z zmago proti Labotu (2 : 1) ostala »v stiku« z drugim mestom, ki bi pomenilo relegacijo za podvig v podligo-vzhod. Tudi konkurent iz Metlove je z jasno zmago proti Rikarji vasi (3 : 0) napovedal boj za to mesto. Železna Kapla je v sobotni tekmi podlegla Klopincu z 1 : 2 in s tem izgubila pomembne točke v primerjavi s so-

sedom na lestvici Šmihelu. Šmihelčani so namreč z 2 : 0 proti Vovbram slavili prvo zmago v igri in se s tem za 3 točke oddaljili od »nevarne cone«.

19. KROG:

Metlova – Rikarja vas 3 : 0, Šmihel – Vovbre 2 : 0, Ruda – Grebinj 3 : 1, Maria Rojach – Eitweg 0 : 1, Žitara vas – Labot 2 : 1, Železna Kapla – Klopincj 1 : 2, Šentlenart – Steben 1 : 1

20. KROG (24./25. 4.):

Vovbre – Žitara vas, Steben – Železna Kapla, Grebinj – Maria Rojach, Labot – Metlova, Eitweg – Šentlenart, Klopincj – Šmihel, Rikarja vas – Ruda

2. RAZRED C

Tekmi SAK II (proti Krivi Vrbi) in Sel (proti Šentjaku) sta bili odpovedani.

OSTALE TEKME:

Ledince – Hodiše 0 : 2, Osoje – Dholca 2 : 2, Donau – Poreče 5 : 0, Škofiče – HSV 2 : 2, Treffen – Rožek 0 : 1

19. KROG (24./25. 4.):

Dholca – Sele, Treffen – SAK II

ODBOJKA

Pomembna zmaga za SK Dob proti Steyru

V soboto je SK Dob imel na programu težko nalogo. Moštvo je moralo namreč na tujem nastopiti proti neposrednemu konkurentu na lestvici Steyru.

Toda tekma se je razvila v presenetljivo »jasno«. Dobljani so se pokazali v kompaktni postavi in so bili močnejši od ekipe Steyra. 3 : 0 – 25 : 23, 25 : 17 in 25 : 19: tako se je glasil končni rezultat v enostranski tekmi.

»Smo na najboljši poti nazaj v 1. zvezno ligo,« je bil komentar zadovoljnega kapetana Martina Micheua po tekmi.

Sedaj se ekipa Doba lahko le še sama spravi v zadrego, v preostalih treh tekmah naj ne bi bilo kakšnih negativnih presenečenj. Nasprotniki so

še Döbling, Gleisdorf in Linz, ki so na lestvici vsi za SK Dob. Toda v športu ne gre vedno tako, kakor pričakujemo, torej bo treba na dokončno odločitev še počakati vsaj do 8. maja, ko bo odigrana zadnja tekma play-offa!

Finale 1. zvezne lige pa se je odločil predčasno že konec tedna. Zmaga Donaukrafta proti Salzburgu v 4. tekmi s 3 : 2 je prinesla naslov Donaukraftut s štirimi zmagami. Tretje mesto si je s tremi zmagami proti Tirolu zagotovil Enns. Koroški zastopnik Hypo VBK pa je tretjič podlegel Hartbergu in s tem bil le na 8. in zadnjem mestu finalnega tekmovanja.

REZULTATI

7. KROGA (PLAY-OFF): Steyr – SK Dob 0 : 3, Fürstenfeld – Linz 3 : 2, Döbling – Gleisdorf/Weiz 3 : 2

8. KROG:

SK Dob – Döbling (sobota, 24. aprila ob 19.00 v športni dvorani v Pliberku)

LESTVICA

1. Fürstenfeld	7	6	1	19:7	12
2. SK Dob	7	5	2	17:8	10
3. Steyr	7	4	3	12:11	8
4. Döbling	7	3	4	14:17	6
5. Gleisdorf	7	2	5	10:15	4
6. Linz	7	1	6	5:19	2

KOLESARJENJE

Wrolich 2. na dirki »Zvezda Beloftena«

Pretekli teden se je Peter »Paco« Wrolich udeležil petdnevne dirke »Zvezda Beloftena« na Nizozemskem. Že na

prvi etapi (154 km) v četrtek se je uvrstil na tretje mesto – pred njim sta bila le Nizozemca Rudi Kemna in Jan Koerts. Podobna slika je bila v petek – zmagal je spet Kemna, na tretjem mestu pa je bil Peter Wrolich. Po četrtem mestu v nedeljski etapi pa si je »Paco« v skupnem seštevku točk pri »Zvezdi Beloftena« zagotovil odlično drugo mesto.

ŠAHOVSKI OREH ŠT. 60

Silvo Kovač

McNab – Groszpeter / Alborg 1992

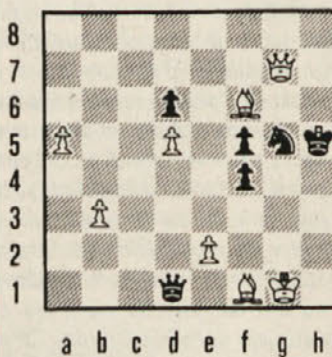
Položaj na šahovnici je brezupen za črnega, ki je »krajši« za figuro in tudi kralj na h-liniji je slabo zavarovan. Toda črni, ki je na potezi, ni obupal in se rešil v remi. Z malo domišljije se boste v analizi pre-

pričali o edinstveni možnosti za rešitev črnega!

Rešitev št. 59

Beli se ne zмени za napad črnega skakača na damo in trdnjavo, saj zaupa v napad na črnega kralja po odprti g-liniji in odigra 1.Lf6+! Lf6+. Druga možnost črnega 1...Tg7 se prav tako slabo konča za črnega: 2.Le5: Sc2: 3.Lg7: Kg8 (Kh7) 4.Sf6 mat.

V partiji je sledilo: 2.Sf6: Tg7 / črni zapira g-linijo / vendar po žrtvi dame 3.Dh7+! se je črni vdal. Na 3...Th7: sledi 4.Tg8 mat! Zares lep zaključek partije mladega slovenskega mojstra!

2. RAZRED E

Dobrolčani so v tem krogu slavili zmago z 1 : 0 proti Važenberku. V tekmi med Žvabekom in Tinjam pa je bilo kar šest golov – 3 na vsaki strani. Na lestvici je Dobrla vas z 28 točkami na 6. mestu, Žvabek pa na 10. (19 točk).

18. KROG:

Važenberk – Dobrla vas 0 : 1, Žvabek – Tinje 3 : 3, Djekše – Šmarjeta 1 : 8, Mauterndorf – Šentpeter 1 : 0, Preitenegg – Sinča vas 1 : 4, Galicija – Pliberk II 2 : 1, Frantschach – Reichenfels 1 : 0

19. KROG (24./25. 4.):

Žvabek – Frantschach, Dobrla vas – Preitenegg

ŽENSKA LIGA

Selanke so z eno tekmo manj od Lienza, ki vodi na lestvici, na 3. mestu ženske lige. Proti drugemu – ASK – je ekipa tesno podlegla z 1 : 2. V naslednjem krogu pa bo ženska ekipa DSG Sele gostovala v Spittalu.